

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДВНЗ
«ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА»**

Інститут післядипломної освіти та довузівської підготовки

Кафедра управління та бізнес-адміністрування

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІКТ в електронному врядуванні

Освітня програма «Публічне управління та адміністрування»

Спеціальність 281 «Публічне управління та адміністрування»

Галузь знань 28 «Публічне управління та адміністрування»

Затверджено на засіданні кафедри
управління та бізнес-адміністрування
Протокол № 1 від 27 серпня 2018 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Компетентності
5. Результати навчання
6. Організація навчання курсу
7. Система оцінювання курсу
8. Політика курсу
9. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	ІКТ в електронному врядуванні
Викладач	Бурик Зоряна Михайлівна, д.дежж.упр., професор кафедри управління та бізнес-адміністрування Інституту післядипломної освіти та довузівської підготовки
Контактний телефон викладача	380679994240
Е-mail викладача	z.burik@ukr.net
Формат дисципліни	Очний, заочний, дистанційний
Обсяг дисципліни	6 кредитів ECTS, 180 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua
Консультації	Очні консультації (онлайн-консультації): згідно розкладу консультацій.
2. Анотація до курсу	
<p>Предметом навчальної дисципліни є інформаційні системи та технології, які застосовуються в державному та публічному управлінні.</p> <p>Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:</p> <p>Змістовний модуль 1. Побудова та розвиток інформаційного суспільства в Україні</p> <p>Змістовний модуль 2. Сутність та особливості системи електронного урядування</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Метою навчальної дисципліни «ІКТ в електронному врядуванні» є забезпечення достатнього рівня теоретичних знань про сутність інформаційних процесів, призначення, функціональні особливості сучасних інформаційних систем і технологій в державному управлінні та формування практичних навичок їх раціонального використання у процесі здійснення публічної управлінської діяльності та адміністрування.</p> <p>Основними цілями вивчення дисципліни «ІКТ в електронному врядуванні» є засвоєння студентами навчального матеріалу стосовно:</p> <ul style="list-style-type: none"> - інформації, розвитку інформаційного суспільства, інформаційних загроз; - основ інформаційної політики держави (законодавство, цілі); - стратегії інформаційної політики держави, інформаційної безпеки; - суб'єктів інформаційної політики держави на державному та регіональному рівнях та їх взаємодії; - сутності електронного врядування та його рівнів; - електронного уряду та електронного парламенту; - електронних послуг та їх видів; - впровадження електронного врядування на регіональному та місцевому рівнях. Smart-city. 	

4. Компетентності					
<p>ІК. Здатність розв'язувати складні завдання, виробничі ситуації, проблеми у сфері професійної діяльності із поглибленим рівнем знань та вмінь інноваційного характеру, достатнім рівнем інтелектуального потенціалу.</p> <p>ЗК 1.Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК 9.Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК 12.Навички міжособистісної взаємодії.</p> <p>ЗК 13.Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів діяльності).</p>					
5. Результати навчання					
<p>ПР4 Здатність використовувати в процесі підготовки і впровадження управлінських рішень сучасні ІКТ.</p> <p>ПР5.Здатність використовувати систему електронного документообігу.</p> <p>ПР6. Здатність здійснювати інформаційно-аналітичне забезпечення управлінських процесів із використанням сучасних інформаційних ресурсів та технологій.</p> <p>ПР 9.Здатність впроваджувати інноваційні технології.</p>					
6. Організація навчання курсу					
<i>Обсяг курсу – 180 год.</i>					
Вид заняття		Загальна кількість годин			
лекції		16			
практичні заняття		34			
самостійна робота		130			
<i>Ознаки курсу</i>					
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний\ вибірковий		
7	281 «Публічне управління та адміністрування»	4	2. Цикл професійної підготовки 2.1. Обов'язкові дисципліни 2.1.1. Теоретична підготовка		
<i>Тематика курсу</i>					
Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання	Вага оцінки	Термін виконання
<p>Тема 1. Інформація, розвиток інформаційного суспільства, інформаційні загрози</p> <p>Інформація в державному управлінні: поняття, види, процес. Загальні характеристики інформаційних систем. Принципи формування та впровадження інформаційних систем. Джерела інформації та носії при побудові управлінської інформаційної системи. Інформаційні загрози.</p>	Лекція, практичне заняття	[4; 17;21;29;33]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття (d-learn)	4 бали	До наступного заняття за розкладом

<p>Тема 2. Основи інформаційної політики держави (законодавство, цілі) Інформаційна політика держави в інформаційному суспільстві. Інформатизація управління та професіоналізм чиновництва. Основні види працівників у сфері інформаційних систем або інтернет-технологій. Технічна основа і програмні засоби сучасних інформаційних технологій</p>	<p>Лекція, практичне заняття</p>	<p>[4; 17;19;29; 33]</p>	<p>Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття (d-learn)</p>	<p>4 бали</p>	<p>До наступного заняття за розкладом</p>
<p>Тема 3. Стратегія інформаційної політики держави, інформаційна безпека Зміна інформаційної політики держави в умовах незалежності. Проблеми інформаційної політики в Україні Гібридні та інформаційні війни. Органи влади, що забезпечують інформаційну безпеку держави</p>	<p>Лекція, практичне заняття</p>	<p>[21; 26;29;30]</p>	<p>Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття (d-learn)</p>	<p>5 балів</p>	<p>До наступного заняття за розкладом</p>
<p>Тема 4. Суб'єкти інформаційної політики держави на державному та регіональному рівнях. Їх взаємодія Діяльність міністерств у реалізації інформаційної політики держави. Діяльність офісу Президента України, РНБО, правоохоронних органів щодо реалізації інформаційної політики держави. Діяльність комітетів ВРУ. Діяльність спеціальних органів влади. Суспільне телебачення та радіо Теле- та радіомовлення</p>	<p>Лекція, практичне заняття</p>	<p>[2;4;19; 21;28;29;31]</p>	<p>Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття (d-learn)</p>	<p>5 балів</p>	<p>До наступного заняття за розкладом</p>

в Україні за кордоном. Діяльність МЗС за кордоном. Регіональна інформаційна політика. Діяльність громадських організацій у реалізації інформаційної політики держави					
Модуль 1. Побудова та розвиток інформаційного суспільства в Україні	Контрольна робота	[відповідно до тем]	Повторити усі теми першого модуля (d-learn)	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 5. Сутність електронного врядування, рівні електронного врядування Сутність і складові електронного врядування. Рівні електронного врядування. Принципи, завдання і функції електронного врядування. Розвиток електронного врядування в Україні	Лекція, практичне заняття	[7;9;10-12;14;16]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття (d-learn)	4 бали	До наступного заняття за розкладом
Тема 6. Електронний уряд та електронний парламент Завдання впровадження інформаційної системи «Електронний уряд». Організаційно-технологічні засади інформаційної системи «Електронний уряд». Портали – як інформаційно-технологічна форма організації комунікацій в електронному урядуванні. Електронний парламент.	Лекція, практичне заняття	[8;9;10-12;14;16;18]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття (d-learn)	4 бали	До наступного заняття за розкладом
Тема 7. Електронні послуги і їх види Електронні публічні послуги та регламенти їх надання. Адміністративні послуги та регламенти їх надання. Критерії оцінювання якості е-адміністративних послуг. Іноземний досвід щодо надання е-адміністративних послуг	Лекція, практичне заняття	[5;10-13;18;26;31;32]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття (d-learn)	4 бали	До наступного заняття за розкладом

<p>Тема 8. Впровадження електронного урядування на регіональному та місцевому рівнях. Smart-city</p> <p>Поняття «розумне місто», «електронне місто», «електронний регіон». Розвиток електронного урядування на регіональному рівні в Україні. Досвід упровадження електронного урядування в містах країни. Основні напрями розвитку електронного урядування. Кращі зарубіжні практики електронного урядування на місцевому та регіональному рівнях</p>	Лекція, практичне	[1; 9-12; 18;29]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття (d-learn)	4	До наступного заняття за розкладом
<p>Модуль 2. Сутність та особливості системи електронного урядування</p>	Контрольна робота	[відповідно до тем]	Повторити усі теми другого модуля (d-learn)	5 балів	До наступного заняття за розкладом

7. Система оцінювання курсу

<p>Загальна система оцінювання курсу</p>	<p>100 бальна – 50 балів протягом семестру та 50 балів за екзамен «відмінно» – студент демонструє повні і глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь та навичок, правильне й обгрунтоване формулювання практичних висновків, наводить повний обгрунтований розв’язок прикладів та задач, аналізує причинно-наслідкові зв’язки; вільно володіє науковими термінами;</p> <p>«добре» – студент демонструє повні знання навчального матеріалу, але допускає незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосувати його до розв’язання конкретних прикладів та задач, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, допускає окремі несуттєві помилки та неточності розв’язках;</p> <p>«задовільно» – студент володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не завжди вміє правильно застосувати набуті знання до розв’язання конкретних прикладів та задач, нечітко, а інколи й невірно формулює основні твердження та причинно-наслідкові зв’язки;</p> <p>«незадовільно» – студент не володіє достатнім рівнем необхідних знань, умінь, навичок, науковими термінами.</p>
<p>Практичні заняття</p>	<p>Поточні оцінки 2, 3, 4, 5, які можуть отримати під час практичних занять додаються і розраховується середнє арифметичне (із заокругленням до десятих). Середній бал за поточний контроль переводиться у 20 бальну шкалу.</p>

Контрольні роботи	Протягом семестру студент виконує 2 контрольні роботи. Максимальна сума отриманих балів за контрольні роботи – 10.
Самостійна робота	Студент самостійно опрацьовує матеріал, що передбачений навчальним планом. За результатами опрацювання усіх лекційних занять студент виконує індивідуальний проект, який включає завдання з усіх вивчених тем. Структура завдання розміщена на сайті дистанційного навчання. Максимальна сума отриманих балів за самостійну роботу – 10.
Тестування	Студент опрацьовує питання, що призначені для самостійного вивчення і для контролю проходить тестування в системі дистанційного навчання (дві спроби – кращий результат). Максимальна кількість балів за тестування становить 10 балів.
Умови допуску до підсумкового контролю	Студент повинен набрати не менше 25 балів у сумі за два змістовні модулі. Якщо студент набрав менше 25 балів. Дозволяється, як виняток, з дозволу директора інституту післядипломної освіти та довузівської підготовки за заявою, погодженою з кафедрою управління та бізнес-адміністрування, одноразове виконання студентом додаткових видів робіт з навчальної дисципліни (відпрацювання пропущених занять, перескладання змістових модулів, виконання індивідуальних завдань тощо) для підвищення оцінок за змістові модулі.

8. Політика курсу

Підсумковою формою контролю є екзамен, який проводиться виключно у письмовій формі.

Максимальна кількість 50 балів за екзаменаційну роботу.

Студентам, які мають з навчальної дисципліни оцінку від 1 до 49, були недопущені або не з'явилися на екзамен, дозволяється ліквідувати академічну заборгованість відповідно до графіку ліквідації академзаборгованості за встановленими правилами.

Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>.

Відвідування занять є важливою складовою навчання. Дозволяється вільне відвідування лекцій. Пропуски практичних занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку на консультаціях.

9. Рекомендована література

1. 100 міст – крок вперед. Моніторинг впровадження інструментів електронного урядування, як основи надання адміністративних послуг в електронному
2. Ахламов А.Г. Інформаційні системи в державному управлінні: [конспект лекцій] / А.Г. Ахламов, А.Ю. Вакула, Ю.Б. Пігарев. –Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2016. –216 с.
3. Береза А.М. Основи створення інформаційних систем: [навч. посіб.]/ А.М. Береза. –К.: КНЕУ, 2015. –214 с.
4. Державне управління в умовах розвитку інформаційного суспільства : навч. посіб. / Н.В. Грицяк, Л.В. Литвинова. – За заг. ред. д.держ.упр., професора Н.В.Грицяк. –К. : Вид-во К.І.С., 2015. – 108 с.
5. Державні послуги онлайн. – Режим доступу: <https://plan.diiia.gov.ua/>
6. Деякі питання документування управлінської діяльності. Постанова Кабінету міністрів України від 17 січня 2018 р. № 55
7. Дубов Д. В. Основи електронного урядування. Навчальний посібник / Д. В. Дубов, С. В. Дубова. -К.: Центр навчальної літератури, 2012. -176 с.

8. Електронна демократія : навч. посіб. / Н. В. Грицяк, С. Г. Соловійов; за заг. ред. д-ра наук з держ. упр., проф. Н. В. Грицяк. – К. : НАДУ, 2015 – 66 с.
9. Електронне урядування. Опорний конспект лекцій. Дзюба С.В., Жилияєв І.Б., Полумієнко С.К., Рубан І.А., Семенченко А.І. За ред. А.І.Семенченка. – Київ,2012.
10. Електронне урядування : підручник / авт. кол. : В. П. Горбулін, Н. В. Грицяк, А. І. Семенченко, О. В. Карпенко та ін. ; за заг. ред. проф. Ю. В. Ковбасюка ; наук. ред. проф. Н. В. Грицяк, проф. А. І. Семенченка. –К. : НАДУ, 2014. –352 с.
11. Електронне урядування та електронна демократія : навч. посіб. : у 15 ч. / за заг. ред. А. І. Семенченка, В. М. Дрешпака. –Київ : Москаленко О. М., 2017.
12. Електронне урядування та електронна демократія: навч. посіб.: у 15 ч. / за заг. ред. А.І. Семенченка, В.М. Дрешпака. – К., 2017.
13. Електронний документообіг та захист інформації: навч. посіб./ О.Б. Кукарін / За заг. ред. д.держ.унр., професора Н.В. Грицяк-К.: НАДУ, 2015.-84 с.9.Дубова С. В. Електронне урядування: Навчально-методичний посібник./с.40 С. В. Дубова –К.: «Центр учбової літератури».2017.-144 с
14. Електронний уряд: [наук.-практ. довід.] / Уклад. С.А.Чукут, І.В. Клименко, К.О. Линьов. –К.: Вид-во НАДУ, 2016. –76 с.
15. Клименко І.В. Електронний документообіг у державному управлінні: [навч. посіб.]/ І.В. Клименко, І.Д. Горбенко, В.В. Онопрієнко. –Харків.: Вид-во «ФОРТ», 2017. –232 с.
16. Клімушин П. С. Електронне урядування в інформаційному суспільстві: [монографія] / П. С. Клімушин, А. О. Серенок. – Х.: Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2010. – 312 с.
17. Лазор О. Д. , Лазор О. Я. Юник. І. Г. Основи публічного управління та адміністрування: Навч.-метод. посібник –К.: «Видавництво Ліра -К», 2017. – 276 с.
18. Машкаров Ю.Г. Електронне урядування. Інформатизація державного управління, Навчальний посібник./ Ю.Г. Машкаров, О.В. Орлов, П.С. Клімушин, І.В. Кобзев, М.В Мордвинцев – Х.: Вид-во ХарПІ НАДУ "Магістр", 2011. – 292 с.
19. Остапов С. Е. Технології захисту інформації: навчальний посібник / С. Е. Остапов, С. П. Євсєєв, О. Г. Король. – Х.: ХНЕУ, 2013. – 476 с.
20. Перелік засобів технічного захисту інформації, дозволених для забезпечення технічного захисту державних інформаційних ресурсів та інформації, вимога щодо захисту якої встановлена законом.– Режим доступу: www.dsszzi.gov.ua/dstszi/control/uk/publish/article?art_id=234237&cat_id=39181. – Назва з екрану
21. Почепцов Г.Г. Інформаційна політика: [навч. посіб.]/ Г.Г. Почепцов, С.А. Чукут. –К.: Знання, 2015. –663 с.
22. Про доступ до публічної інформації [Електронний ресурс]: Закон України [від 13.01.2011 р. № 2939-VI]. – Режим доступу: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?showHidden=1&art_id=244273463&cat_id=244268916. – Назва з титул. екрану.
23. Про телекомунікації: Закон України від 18.11.2003 р. № 1280-IV, зі змінами. –Режим доступу: zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1280-15. – Назва з екрану.

24. Про забезпечення реалізації деяких питань цифрового розвитку: Наказ від 09.04.2019 № 24
25. Про інформацію [Електронний ресурс]: Закон України від 13.01.2011 р. № 2938-17. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>. – Назва з титул. екрану.
26. Про порядок оприлюднення у мережі Інтернет інформації про діяльність органів виконавчої влади: Постанова Кабінету Міністрів України від 4 січ. 2002 р. №3. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: [zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3-2002-% D%BF](http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3-2002-%D%BF)
27. Про схвалення Концепції розвитку електронного урядування в Україні: Розпорядження КМУ від 20.09.2017 № 649-р.
28. Про схвалення Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020 роки та затвердження плану заходів щодо її реалізації: Розпорядження КМУ від 17.01.2018 № 67-р
29. Публічне управління та адміністрування в умовах інформаційного суспільства: вітчизняний і зарубіжний досвід: монографія / За заг. ред. Сергія Чернова, Валентини Воронкової, Віктора Банаха, Олександра Сосніна, Пранаса Жукаускаса, Йоліти Ввайнхардт, Регіни Андрюкайтене; Запоріж. держ. інж. акад. – Запоріжжя: ЗДІА, 2016. –606 с
30. Реформа публічного управління в Україні : виклики, стратегії, майбутнє : монографія / Нац. акад. держ. управл. при Президентові України ; відп. ред. І. А. Грицяк. -Київ : К.І.С., 2009. -240 с.
31. Система електронної взаємодії державних електронних інформаційних ресурсів (система інтеперабельності в Україні «Трембіта») – Режим доступу:<https://trembita.gov.ua/ua/projects/trembita-vzayemodiya-reyestriv>
32. Сучасний стан, проблеми і перспективи розвитку в Україні електронних адміністративних послуг: аналітична записка / Національний інститут стратегічних досліджень. – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/articles/1716/>. –Назва з екрану.
33. Хорошко В. О. Основи інформаційної безпеки: підручник / В. О. Хорошко, В. С. Чередниченко, М. Є. Шелест; за ред. В. О. Хорошка. – К.: ДУІКТ, 2008. – 186 с.

Викладач _____